

СТАНОВИЩЕ

На проф. д-р АТАНАС КАРАФЕЗЛИЕВ

Ръководител катедра „Камерна музика и съпровод“

Инструментален факултет, НМА „Проф. П. Владигеров“

Относно дисертационен труд за присъждане на образователната
и научна степен „ДОКТОР“,

представен от **ТРИФОН ВЕЛИКОВ ТРИФОНОВ**

докторант на самостоятелна подготовка

към Департамент „Музика“ на Нов български университет

на тема: **„СТИЛОВИ И ИНТЕРПРЕТАЦИОННИ ПРОБЛЕМИ**

В ТВОРБИ ЗА ДУХОВ ОРКЕСТЪР

ОТ НИКОЛАЙ БРАТАНОВ, ЖУЛ ЛЕВИ И ХРИСТО ТОНЕВ”

Биографични данни: Трифон Трифонов е роден на 01. 06. 1967 година в с. Долна Студена - Русенска област. Завършва СМУ „Веселин Стоянов“ - Русе със специалност кларинет през 1986 г. По време на обучението си в училището изнася редица солови концерти, концерти с Русенска филхармония, свири в училищните духов и симфоничен оркестри. През 1986 г. на X Национален конкурс „Светослав Обретенов“ Провадия му е присъдена II награда във втора възрастова група. В периода 1986 -1988 г. отбива военната си служба в Духовия оркестър на Ансамбъла на строителни войски с диригент Доцо Вътков. С този оркестър участва в редица концерти в зала 1 на НДК, зала ЦДНА (сега Централен военен клуб). Солисти на оркестъра са известни български певци и инструменталисти. През 1993 г. завършва НМА „Проф. Панчо Владигеров“ със специалност кларинет в класа на проф. Петко Радев. Лауреат и носител на златен медал на XII Национален конкурс

„Светослав Обретенов” Провадия през 1990 г. От 1996 работи в Духовия оркестър към Община Перник под диригентството на доц. Христо Тонев, като концертмайстор и 1-ви кларинет. От 08.01.2008 г. до този момент е диригент на този оркестър. От 2008 г. е член е на жури на ежегодния „Международен конкурс за млади изпълнители на класически музикални инструменти” към Двореца на културата – гр. Перник. Под ръководството на Трифон Трифонов Духовият оркестър - Перник има около 150 концерта и изяви на година. Оркестърът е носител на множество награди и е реализирал участия в много Национални и международни фестивали. Поради спецификата и нестандартността на състава аранжиментите и оркестрациите за духовия оркестър са предимно на Христо Тонев (около 300) и на Трифон Трифонов (около 100).

От пролетта на 2013 г. е зачислен като докторант на самостоятелна подготовка в докторска програма „Музика (Изпълнителско майсторство)” към департамент „Музика” на НБУ за придобиване на образователна и научна степен „доктор”.

Биографията на докторанта показва едно последователно музикално образование, завиден творчески актив и професионален опит. Израстването му като инструменталист и диригент е богато на музикални събития, награди и творчески постижения, което говори за дълъг творчески път и натрупвания в подготовката на настоящото научно изследване.

Дисертационният труд съдържа 153 страници, от които увод, две основни глави и заключение. В библиографията на труда са изведени 55 източника, а приложенията са шест.

Още в увода на труда Трифонов поставя изследователските си задачи и начинът за тяхното решаване като изтъква актуалността на изследването и приносите, които то носи.

Поставената цел – да анализира произведенията от композиторите Братанов, Леви и Тонев за духов оркестър, да се вникне дълбоко в проблематиката на интерпретацията на тези произведения е изпълнена в цялост във Втора глава. Другата основна цел на труда – да се предложат решения на проблеми свързани с репертоара на ученическите, любителските и професионалните духови оркестри в България също е изпълнена.

В Глава първа авторът засяга въпроса с произхода на духовите оркестри, тяхното първоначално формиране, развитието им във времето и как са навлезли в България след Освобождението. Важно е да се отбележи, че периодът на разцвет на този вид инструментално изкуство е отчетен правдиво, като е наблегнато на факторите обуславящи това развитие. Специално внимание в анализа авторът отделя на Пернишкия духов оркестър, нуждата от неговото създаване първоначално като оркестър към Мини Перник, като първия граждански оркестър в България. Добре е изведен въпросът с политическата обстановка в страната при създаването на оркестъра, приносът му за културния живот в града и функцията, която изпълнява през годините чрез своята репертоарна политика. Трифонов се е запознал в детайли с всички литературни източници по този въпрос. За да защити тезата си авторът подробно разглежда историята на навлизането на духовите оркестри у нас след Освобождението, числеността на оркестровия състав, развитието на инструментариума и надграждането на репертоара.

Прави впечатление желанието на докторанта, чрез мнения и препоръки, залегнали в труда, да създаде и прокара една общо установена програма за

работа на общинските духови оркестри, да преосмисли тяхното предназначение като общински щатни формирования, като преосмисли дейността им, връщайки се към традицията.

Личи солидната подготовка на автора, за да се развият анализите в Глава втора. Интерпретаторския анализ на марша „Родина” на Николай Братанов представлява своеобразен учебник за интерпретация на произведението. Особено ценно за българската музикално-историческа наука е отношението към този малко познат композитор, на който Трифонов обръща специално внимание. Също толкова полезен е и анализът на „Празник в Граовско” и „Хорал” от Христо Тонев. Определено важна и основополагаща за вярната интерпретация тук е работата на Трифонов върху произведението със самият автор. В труда Трифонов акцентира на личността на Христо Тонев, отдава заслужена почит към този радетел за развитието на изкуството на духовите оркестри в България. По същия аналитичен начин е подходено и към творчеството на Жул Леви, като става ясно, че всяко от разглежданите произведения е носещо специфични особености при интерпретирането му от духовия оркестър и различни изисквания от страна на диригента.

Трифонов извежда като приноси на настоящия дисертационен труд следните изводи:

- *За първи път се прави изследване, което разглежда фактологически и аналитично, развитието на Пернишкия духов оркестър, като част от музикалната култура на града.*
- *Направените анализи и диригентско-музикални предписания могат да бъдат полезни както за изпълнителите, така и за обучаващите се в областта на оркестрово-духовите формации и изпълнителство.*

- *Разработената теза има амбициите да добави научни и музиколожки факти и да предизвика интерес към ансамбловото свирене в духов оркестър/състав, с което да се възродят исторически обосновани предпоставки и да се предизвика отново необходимост от общо и специализирано музикално образование чрез и на духови инструменти – индивидуално и ансамблово.*
- *Направено е интервю, в няколко части, на диригента, общественика, педагога и композитора Христо Тонев, с което се допълва изследването и се дава възможност и на последващи научни разработки. Направено е и интервю с музиканта Наньо Чолпанов, което допълва докторската теза с факти.*
- *Направен е примерен вариант на „Урок за духовите инструменти”, който е готов продукт и би могъл да се използва от всеки педагог, както и да се направят бъдещи съвместни изяви пред подрастващи – ученици, средношколци, деца в град Перник и околностите. Това е възможност за развиване на общата музикална култура.*
- *Направените концертни изяви на докторанта са съществена част от докторската разработка. Доказват сериозността и професионализма на работата му и като диригент, и като млад учен-изследовател.*
- *Допълнителните Приложения са съществена част на труда и заявяват фактологична база за последващи изследвания.*

Както се отбелязва по-горе, за сериозен принос на труда могат да се считат и приложенията към него и по-точно творческия актив на докторанта, както и дисковете с лекции на самия Христо Тонев. За особено важно за

практическата дейност на всеки ръководител на духов състав може да служи сценария за образователен концерт, залегнал в Приложение 4.

Накрая бих си позволил малка критика към докторанта и неговия научен ръководител, а именно: трудът е много добре структуриран, но на места авторът прекалява с цитатите и те стават основа на текста. Все пак обаче, това не влияе съществено върху цялостния облик на труда.

Бих искал да изразя и личните си впечатления от докторанта. Познавам Трифон Трифонов от повече от 30 години от времето, когато заедно бяхме оркестранти в Духовия оркестър на Ансамбъла на Строителни войски. Считам, че подготовката за настоящия труд е започнала още тогава, когато той се сблъсква пряко с работата в професионален духов оркестър. Трифонов винаги е показвал качества на изключително добре подготвен инструменталист-кларинетист, а благодарение на дългогодишната си работа с най-изтъкнатите специалисти в областта на духовата музика у нас, доказва своите качества и като ръководител на такъв оркестър. По-късно в годините, когато сме били заедно членове на жури в различни конкурси за млади инструменталисти, Трифонов не веднъж е доказвал пред мен своята точна преценка и своите качества на експерт в изкуството на духовите инструменти и тяхното сформирание в ансамбъл, което личи и в настоящия научен труд.

В контекста на казаното до тук, изразявам своето положително становище, като предлагам на уважаемото научно жури да бъде присъдена образователна и научна степен „Доктор” на Трифон Великов Трифонов, докторант на самостоятелна подготовка към Департамент „Музика” на Нов български университет.

София, 15. 01.2021

Проф. д-р Атанас Карафезлиев